

AANDACHT VOOR DE VINPOOTSALAMANDER

Situatie in Europa en Nederland

Het verspreidingsgebied van de vinpootsalamander ligt in het midden van West-Europa. Een gebied dat loopt van Noord-Spanje in het zuiden tot Groot-Brittannië en Noord-Duitsland in het noorden. Het zwaartepunt van de verspreiding vormt Frankrijk. De vinpoot is hier zeer algemeen en wordt in allerlei wateren aangetroffen.

In Nederland staat de vinpootsalamander op de Rode Lijst en wordt gerekend tot de kwetsbare soorten. Zijn verspreiding is beperkt tot de provincies Brabant en Limburg.

Op veel plaatsen gaat de vinpootsalamander achteruit of is verdwenen. Gelukkig lijken de dieren ook te kunnen profiteren van nieuwe poelen die in de beide provincies op veel plaatsen zijn aangelegd.

Waar komt hij voor?

In Brabant en Limburg kunnen we vinpootsalamanders vinden in bos- en heidegebieden op zandgrond en in het Zuid-Limburgs Heuvel-landschap. Hij komt hier voor in zwakzure vennen, plassen en poelen. De watertjes liggen meestal in de directe nabijheid van bos. De dieren worden ook gevonden in bospoelen die soms sterk beschaduwd kunnen zijn. Opmerkelijk is dat de vinpootsalamander en de kleine watersalamander niet vaak samen voorkomen.

Vinpootsalamanders kunnen zowel op het water als op het land overwinteren. Voor dieren die in het water overwinteren is het van belang dat poel of ven voldoende water bevatten. Op het land verblijven de dieren onder op de grond liggende boomstammen, hout of stenen, in vermolmd boomstronken of holen en spleten rond worstelstelsels.

In februari trekken de dieren die op het land hebben overwinterd naar het water. De dieren paren in de periode maart – juni. De eieren worden, net als bij andere watersalamanders, op de blaadjes van waterplanten afgezet. Als deze ontbreken, wat bij sterk beschaduwde bospoelen vaak het geval is, vormen de bladeren op de bodem een alternatief. De eerste jongen trekken in de zomer het land op.

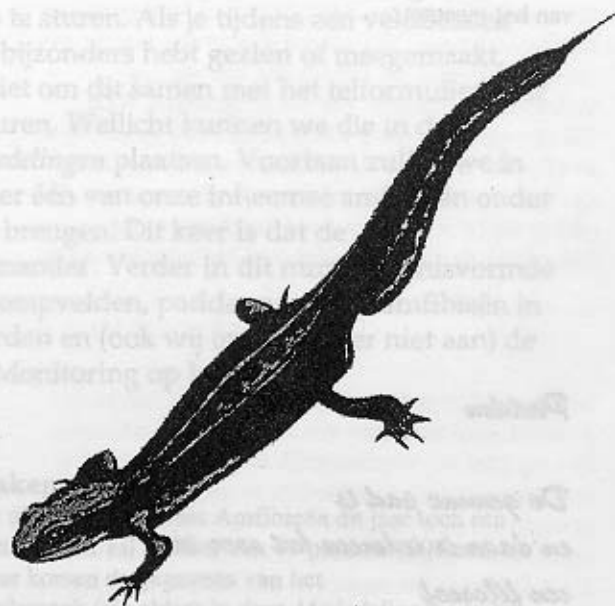
Bescherming

De belangrijkste oorzaken voor de achteruitgang van de vinpootsalamander zijn verzuring en verdroging. Verzuring is vooral een probleem bij vennen en (bos)poelen op zandgrond. Nieuw gegraven bospoelen verzuren soms binnen enkele

jaren waardoor ze slechts tijdelijk als voortplantingsplaats kunnen dienen. Door daling van de grondwaterstand kunnen wateren sneller gaan verlanden en vroegtijdig droogvallen waardoor ze ongeschikt worden voor de voortplanting.

Gelukkig is er tegenwoordig steeds meer oog voor het landschapsbeheer. In Noord-Brabant en Limburg is bijvoorbeeld een groot aantal poelen aangelegd. De eisen die amfibieën aan het landbiotoop stellen worden in landschapsplannen echter nog nauwelijks meegenomen.

Tegenwoordig leven vinpootsalamanders in en nabij bos- en heidegebieden die ten opzichte van elkaar geïsoleerd liggen. Kansrijke situaties voor poelenuitbreiding liggen in de graslanden langs bos of heide. Weilandpoelen zijn immers in het algemeen minder gevoelig voor verzuring dan bospoelen of vennen.

Monitoring

Het nemen van beschermingsmaatregelen alleen is niet voldoende. De genomen maatregelen zullen altijd geëvalueerd moeten worden om vast te kunnen stellen of zij het gewenste effect hebben gehad of dat aanvullende maatregelen nodig zijn. Het Meetnet Amfibieën is hierbij een belangrijk hulpmiddel. Het Meetnet zal de informatie moeten leveren die nodig is om inzicht te krijgen in de ontwikkeling van populaties van vinpootsalamanders in Nederland. Hiervoor is het wel noodzakelijk dat het aantal plots in het Meetnet, waar we de soort kunnen volgen, nog verder toeneemt. Het huidige aantal van vijf plots is uiteraard nog niet voldoende om een representatief beeld van de Nederlandse situatie te geven.